

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

František Dušek

Z výroční zprávy Národní rady učitelů matematiky v USA

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 12 (1967), No. 2, 122--123

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138176>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Protože z předchozí korespondence a z různých zahraničních návštěv v Praze byl znám zájem o problematiku speciálních odborných časopisů z matematiky a fyziky pro středoškolskou mládež, podal jsem na sjezdu návrh, aby se pravidelně konaly schůzky redaktorů takto zaměřených časopisů, popř. aby bylo ustaveno jejich sdružení. Zpočátku by takové sdružení mohlo např. zahrnovat časopisy států, které se účastní mezinárodních matematických olympiád, později by bylo vhodné rozšířit je o další státy, třeba prostřednictvím UNESCO.

Také přednáška a promítání učebního filmu doc. F. Duška vzbudily velký zájem a proti promítaným zahraničním ukázkám byl jeho film o třídě výše. Zdá se, že v tomto oboru plně nevyužíváme ani svých možností, ani možností exportu.

A opět jako později na sjezdu v Moskvě se věnovala velká pozornost mezinárodním matematickým olympiádám a formě přípravy soutěžících. Bylo věci na škodu, že nebyl přítomen nikdo z vedení naší MO. Z referátů bylo patrné, že o naší práci na tomto poli se prakticky nic neví. Nebo je to snad důsledek našeho umístění v poslední době na této soutěži?

Organizace počínaje příjezdem i během sjezdu byla dokonalá, ubytování v interhotelu prvotřídní. Zdařilá byla též recepce pro zahraniční delegáty v Auerbachkelleru, kde se němečtí kolegové dokonale postarali o své hosty. Jinak jak se sluší na město J. S. Bacha, mnohým účastníkům konvenoval koncert známého Gewandhaus orchestru.

Miroslav Menšík

Z VÝROČNÍ ZPRÁVY NÁRODNÍ RADY UČITELŮ MATEMATIKY V USA

Národní rada učitelů matematiky v USA (*The National Council of Teachers of Mathematics* — zkratka NCTM) pořádá každoročně výroční shromáždění, na němž podává předseda zprávu „O stavu Rady“ po vzoru „zprávy o stavu Unie“, jak ji předkládá kongresu prezident Spojených států. Na 43. výročním shromáždění (NCTM byla založena v roce 1920), konaném 21. až 24. dubna 1965 v Detroitu za obrovské účasti přes 4500 členů, přednesl předseda B. E. Meserve výroční zprávu, z níž je patrný velký růst významu a aktivity NCTM v posledním desetiletí; počet členů se víc než zdvojnásobil a dosáhl 40 000.

Podle nově upravených stanov je úkolem NCTM „napomáhat šíření matematických vědomostí — zvláště na elementární a střední úrovni — pořádáním přednášek, besed a konferencí, organizováním výzkumů majících za úkol zkvalitnění matematického vyučování, vydáváním odborných časopisů a knih, a tím podněcovat a koordinovat práci různých místních sdružení učitelů matematiky a prosazovat zájmy matematiky u pedagogických institucí a orgánů“.

Činnost NCTM řídí volený ústřední výbor v čele s předsedou a několika místopředsedy. Odborná práce se rozvíjí v řadě celostátních odborných komisí a v oblastních pobočkách, jejichž počet dosáhl 130 a stále stoupá.

NCTM úzce spolupracuje s jinými celostátními institucemi, hlavně s Matematickou americkou společností (*The Mathematical Association of America* — MAA) a s Národní pedagogickou společností (*The National Education Association* — NEA), v jejíž budově ve Washingtonu je ústřední kancelář NCTM se 25 placenými zaměstnanci; jejich počet se každoročně zvětšuje se stoupající aktivitou NCTM. Rozsáhlé činnosti odpovídá i objem rozpočtu, který za rok 1964/5 (účetní rok je od 1. června do 31. května) vykazuje na příjmech 722 000 dolarů a na vydání 721 000 dolarů. Největší příjmové položky jsou členské příspěvky 230 000 dolarů, předplatné institucí na časopisy 170 000 dolarů, inzerce v časopisech 65 000 dolarů, prodej publikací 140 000 dolarů. Z výdajů největší jsou mzdy zaměstnanců 180 000 dolarů, režie 80 000 dolarů, vydávání časopisů 160 000 dolarů, vydávání ostatních publikací 70 000 dolarů, práce komisí 60 000 dolarů, příspěvky funkcionářům 80 000 dolarů. Čtenáře možná překvapuje poslední položka, ale pro americké poměry je běžná, protože zaměstnavatel neuvolňuje funkcionáře k výkonu funkce,

nýbrž jim jen snižuje pracovní úvazek a úměrně i plat, jež jim pak doplácí instituce ze svých prostředků.

Členskými časopisy NCTM jsou „*The Mathematics Teacher*“ pro učitele středních škol a „*The Arithmetic Teacher*“ pro učitele elementárních škol. Jejich náklad dosáhl v roce 1955 počtu 45 000 a 40 000 výtisků, ale očekává se další značný vzrůst vzhledem ke stále většímu zájmu učitelů o zvýšení odborné zdatnosti, a to nejen na středních školách, kde je přes 120 000 učitelů matematiky, ale i — zvláště v poslední době — na elementárních školách, kde je přes milión učitelů. Pro středoškolské studenty vydává NCTM časopis „*The Mathematics Student Journal*“ nákladem 55 000 výtisků.

Svým členům poskytuje NCTM každoročně zdarma řadu publikací, především ročenku obsahující vždy rozbor některého významného odborně metodického problému, několik drobnějších brožur (např. *Matematické hlavolamy*, *Práce se slabšími žáky*), členský zpravodaj a objemný seznam členů, který v roce 1964 obsahoval na 620 stránkách jména 36 000 členů seřazených abecedně jednak celostátně, jednak podle jednotlivých států. Kromě výročních shromáždění se pořádá každým rokem několik dalších velkých konferencí v různých oblastech USA, obvykle na účasti tisícového počtu členů. Konference a sjezdy se plánují tak, aby každý člen měl v roce možnost zúčastnit se akce v okruhu do 500 mil.

Činnost NCTM je tak rozsáhlá a pestrá, že ji nelze ve stručném přehledu plně vystihnout. Jen pro ilustraci uvedme, že ústřední výbor NCTM své členy podrobně informuje i o hmotných prostředcích, které je možno ke zlepšení úrovně vyučování čerpat z různých státních i jiných veřejných fondů. Jsou to např. značné peněžní částky poskytované podle zákona „*Elementary and Secondary Education Act*“, který jen na pomoc vyučování tělesně nebo duševně zaostávajících či postižených dětí uvolňuje v roce 1965/6 částku jedné miliardy dolarů. Bližší podrobnosti si může zájemce vyhledat v říjnovém čísle časopisu „*The Mathematics Teacher*“ z roku 1965.

František Dušek

NEDOŽITÉ VÝROČÍ

V minulém roce by oslavil šedesátileté členství v Jednotě československých matematiků a fyziků československým občanům známý profesor Jaroslav MAŇÁK, držitel „Pamětní medaile k 20. výročí osvobození ČSSR“ a diplomu FAI „Paul Tissandier“.

Narodil se 8. 3. 1881 ve Stadci, okr. Tábor, kde vychodil trojtřídní národní školu než vstoupil na gymnasium v Táboře, kde složil maturitu 16. 6. 1900. Státní zkouškou z matematiky a fyziky pro vyšší střední školy s českou vyučovací řečí dne 14. prosince 1906 ukončil studium na filosofické fakultě Karlovy university v Praze.

Jako suplující profesor působil v Plzni na různých ústavech od 16. 9. 1905 do 31. 8. 1911 a potom jako definitivní profesor od 1. 9. 1911 v Čes. Budějovicích. Na dobu od 8. 5. 1919 do 15. 9. 1919 byl přikázán na stát. reál. gymnasium v Levoči a Bratislavě, ale odtud se vrátil opět do Čes. Budějovic, kde působil až do 1. 5. 1939, kdy byl za okupace penzionován.

Doba druhé světové války byla pro profesora Maňáka velmi těžká, prožil téměř celou ve věznicích a koncentračních táborech. Poznal hrůzy Buchenwaldu, Gestapa v Čes. Budějovicích, Pankráce v Praze.

Dne 17. 9. 1942 byl zatčen s celou svou rodinou jako rukojmí za syna Jiřího, který byl v zahraničním letectvu ve Francii a Anglii. Z internačního tábora ve Svatobořicích se vrátil 13. 4. 1945 až po jeho rozpuštění.

I přes všechno toto strádání nepozbyl chuť a sílu do práce, lásku ke svému povolání a touhu zasednout ke katedře, postavit se opět k tabuli, učit; 1. 11. 1945 byl opět reaktivován a učil v Čes. Budějovicích ještě několik let.

Profesor Maňák dělil všechen svůj čas mezi rodinu, školu, meteorologii a klimatologii, moto-